כא: סדר תעניות אלו פרק שלישי תענית

יבא מנה בן פרס. כלומר מועט שיבא גדול בן הדיוט דפרס לא הוה אלא מלא מני מנה ואל יבא מנה בן מנה דהיינו רב מסדא דהיה מנה כלומר שהיה מצוב ופרס היינו ילחק אבוה דרב נחמן דלא מיקרי רב ילחק: [1]**אמר** ליה לרב יהודה איכא זוודא איתי בהדייהו. פירוש וכי ליכה הכיולו עמהם שיהו אוכלות כלומר לי אפסר שלא יאכלו המצומה והזרעים: **אמרו** ליה לרב יהודה איבא מותנא בחזירי גזר תעניתא וכו' עד שאני חזירי דדמו מעייהו לבני אינשי. פירוש שבני מעיו של חזיר דומין למעיס של בני אדם ויש לחוש שיבא [2] על בני אדם מכאן נראה שאם יהיה דבר על עובדי כוכבים שיש לחוש ויש להתענות דהא הכא מזיגן דגזר תעניתא [3] מדבר שהיה במחוירין משום דדמו מעייהו לבני אדם וכל שכן דנכרים דדמו לישראל: **גבירה** לוקה. פי' זו מרן ישראל:

טרפה

ביום אחד או בארבעה ימים אין זה דבר דרוקרת עיר המוציאה חמש מאות רגלי הוה ויצאו ממנה שלשה מתים ביום אחד גזר רב נחמן בר רב חסדא תעניתא אמר רב נחמן בר יצחק כמאן כר"מ דאמר [4]ריחק נגיחותיו חייב קירב נגיחותיו לא ב"ש א"ל רב נחמן בר רב חסדא לרב נחמן בר יצחק ליקום מר ליתי לגבן א"ל תנינא רבי יוסי אומר לא מקומו של אדם מכבדו אלא אדם מכבד את מקומו שכן מצינו בהר סיני שכל זמן שהשכינה שרויה עליו אמרה תורה [1]גם הצאן והבקר אל ירעו אל מול ההר ההוא נסתלקה שכינה ממנו אמרה תורה [2]במשוך היובל המה יעלו בהר וכן מצינו באהל מועד שבמדבר שכל זמן שהוא נטוי אמרה תורה [3]וישלחו מן המחנה כל צרוע [4]הוגללו הפרוכת הותרו זבין והמצורעים ליכנס שם אמר ליה אי הבי [5] ניקום אנא לגבי מר אמר ליה מוטב יבא מנה בן פרס אצל מנה בן מנה ואל יבא מנה בן מנה אצל מנה בן פרס בסורא הוות דברתא בשיבבותיה דרב לא הוות דברתא סברו מיניה משום זכותיה דרב דנפיש איתחזי להו בחילמא רב דנפישא זכותיה טובא הא מילתא זוטרא ליה לרב אלא משום ההוא גברא דשייל מרא וזבילא לקבורה בדרוקרת הוות דליקתא ובשיבבותיה דרב הונא לא הוות דליקתא סבור מינה בזכותא דרב הונא דנפיש איתחזי להו בחילמא האי זוטרא ליה לרב הונא אלא משום ההיא איתתא דמחממת תנורא [6] ומשיילי לשיבבותיה אמרו ליה לרב יהודה אתו קמצי גזר תעניתא אמרו ליה לא קא מפסדן אמר להו זוודא אייתו בהדייהו אמרו ליה לרב יהודה איכא מותנא בחזירי גזר תעניתא נימא קסבר רב יהודה מכה משולחת [7] ממין אחד משולחת מכל המינין לא [8]שאני חזירי דדמיין מעייהו לבני אינשי אמרו ליה לשמואל איכא מותנא בי חוזאי גזר תעניתא א"ל והא מרחק אמר ליכא מעברא הכא דפסיק ליה אמרו ליה לרב נחמן [9]איכא מותנא בארעא דישראל גזר תעניתא אמר אם גבירה לוקה שפחה לא כל שכן טעמא דגבירה ושפחה הא שפחה ושפחה לא והא אמרו ליה לשמואל איכא מותנא בי חוזאי גזר תעניתא [10]שאני התם כיון דאיכא שירתא דלווי ואתיא בהדיה אבא אומנא הוה אתי ליה שלמא ממתיבתא דרקיעא כל יומא ולאביי כל מעלי יומא דשבתא לרבא כל מעלי יומא דכיפורי הוה קא חלשא דעתיה דאביי משום דאבא אומנא אמרו ליה לא מצית למיעבד כעובדיה [11] ומאי הוו עובדיה דאבא אומנא דכי הוה עביד מילתא הוה מחית גברי לחוד ונשי לחוד ואית ליה לבושא דאית ביה קרנא דהוות בזיעא כי כוסילתא כי הוות אתיא ליה איתתא הוה מלביש לה כי היכי דלא ניסתכל בה ואית ליה דוכתא [12]דצניעא דשדי ביה פשיטי דשקיל דאית ליה שדי ביה דלית ליה [13]לא מיכסיף כי הוה אתרמי ליה צורבא מרבנן אגרא מיניה לא שקיל [14]ובתר דקאי יהיב ליה פשיטי ואמר ליה זיל בריא נפשך יומא חד שדר אביי זוגא דרבנן למיבדקיה אותבינהו ואכלינהו ואשקינהו ומך להו ביסתרקי בליליא

לצפרא

ביום אחד מן זה דבר. לקרקלי בעלמא הוא: ה"ג **עיר גדולה המוציאה אלף וחמש מאות רגלי** (ה) **יצאו חמשה מתים וכו'**. אלף וחמש מאות איש דהיינו פי שלשה בעיר קטנה: כפר עכו דרוקרת ג"כ דיוקרת עיר שמה יו"ד והיא קטנה על שם שיו"ד קטנה באותיות: ה"ג **יצאו חמשה ג' מתים** [1]**בג' ימים: ריחק נגיחותיו.** כשור מועד קאי בכבכה קמא בפרק כיצד הרגל מועדת אי זהו תם ואי זהו מועד כל שהעידו בו ג' ימים דברי ר' יהודה ר' מאיר אומר כל שהעידו בו ג' פעמים ביום אחד ר' יהודה סבר כתיב אז נודע כי שור נגח הוא ממתמול שלשום" ממתמול תרי שלשום תלת הרי ג' ימים וה"מ סבר ריחק נגיחותיו כשנגח בג' ימים זה אחר זה אייב קירב נגיחותיו שנגח ג' פעמים ביום אחד לא כל שכן: **ליקום מר לכבא.** דרב נחמן בר יצחק הוה ימיב בין גברי דלא חשיבי כולי האי וקאמר ליה רב נחמן בר רב מסדא ליקום מר מהתם וליתי ליתיב גבאי: **פגיעה.** תני אמא. שונה אני ברייתא זו רבי יוסי אומר כו': **לא מקומו של אדם מכבדו.** ואם אלא ואשב שם אין המקום מכבדני: **גם הנאן והבקר אל ירעו.** דמשום שכינה היה הר סיני מכובד ומקודש: **אל מול ההר ההוא.** מדכתיב ההוא משמע כל זמן שהוא בגדולתו שהשכינה עליו (1) נסתלקה השכינה במשוך היובל וגו'. ומע"ג דהאי קרא בלחות הראשונות כתיב לא נסתלקה שכינה עד לוחות האחרונות שניתנו ביום הכפורים וגם כל ימות החורף שעסקו במלאכת המשכן שהתה שכינה בהר ומשם ניתנו כל המצות בקולי קולות ולפידים ביום קבלת עשרת הדברות עד אחר כניסן שהוקם המשכן ונסעה וזזה שכינה מן ההר וישבה לה על (2)הכפורת ושם בחול מועד נשנית התורה בלוחות ופרטותיה ועל אותה שעה היה מתיר להם בלוחות הראשונות לעלות כדאמרינן במסכת ביצה (דף ה.) כל דבר שבמנין צריך מנין אחר להתירו וכראשם קונטרס רומי אחה מולא תשובת (3)רבינו הגאון ז"ל והיו נוסעין וכו' נמתנה שכינה הם"ד: (4) ד"ה איתתא וכו' דמשום זכותיה: (5) תוס"ד: הכי אמרו כי ים לחוש שיבא לשבר אם אינו מדבר על בני אדם: (6) בא"ד אדבר שהיה מחודין. נ"כ וקבה דאמרינן דבעמא בתרי אמרי לא שלמא:

כב [1]**ומשיילא לשיבבותיה.** כמו שהיה מתיר לו לחוש שיבא לשבר אם אינו מדבר על בני אדם: (7) בא"ד אדבר שהיה מחודין. נ"כ וקבה דאמרינן דבעמא בתרי אמרי לא שלמא: (8) ד"ה אמר לו מוטב ואם אינו מדבר: (9) ד"ה אמר לו מוטב ואם אינו מדבר: (10) ד"ה אמר לו מוטב ואם אינו מדבר: (11) ד"ה אמר לו מוטב ואם אינו מדבר: (12) ד"ה אמר לו מוטב ואם אינו מדבר: